

Univerzita Karlova v Praze

Filozofická fakulta

Ústav germánských studií

Oddělení skandinavistiky

Diplomová práce

Taťána Hušková

**ZPRÁVA A REPORTÁŽ – STYLISTICKÁ
ANALÝZA ZPRAVODAJSKÝCH ÚTVARŮ V
DÁNŠTINĚ**

**(NEWS REPORT AND REPORTAGE – STYLISTIC ANALYSIS
OF NEWSPAPER REPORTING GENRES IN DANISH)**

Vedoucí diplomové práce: Doc. PhDr. Marie Vachková, Ph.D.

Praha, srpen 2012

Za pomoc při vypracování diplomové práce děkuji Doc. PhDr. Janě Hoffmannové, DrSc. a za laskavé vedení Doc. PhDr. Marii Vachkové, Ph.D.

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracovala samostatně, že jsem řádně citovala všechny použité prameny a literaturu a že práce nebyla využita v rámci jiného vysokoškolského studia či k získání jiného nebo stejného titulu.

.....

V Praze, dne 15. srpna 2012

Resumé

Tato diplomová práce si klade za cíl zmapovat hlavní rysy zpravodajského stylu v dánštině srovnáním vybraných zpravodajských útvarů – zprávy a reportáže – a uplatněním metody stylistické analýzy několika zpravodajských textů, které popisují shodnou událost, což je nezbytným předpokladem pro komparativní stylistickou analýzu.

Samotné analýze předchází teoretická část, v níž se snažím vymezit základní terminologii stylistiky, která vychází z funkčního přístupu ke stylu. Zde čerpám především ze stylistických teorií E. Minářové, M. Čechové, I. Ulbæka a N. E. Enkvista.

Na tuto část dále navazuje kapitola věnovaná stylové charakteristice zpravodajského stylu, jak ji definovali E. Minářová, E. Grunwald a M. Meilby, kteří zkoumají publicistický styl. Zde se například zabývám kompozicí zpravodajských textů, kohezními prostředky či adresáty zpravodajské komunikace.

V další kapitole uvádím hlavní přístupy ke stylistické analýze. Popisují zde tři modely stylistické analýzy, jejichž autory jsou I. Ulbæk, K. G. Jørgensen a D. Crystal a D. Davy. Tyto modely později uplatňuji k vypracování vlastní metody analýzy zpravodajských textů.

Samotná analýza, která tvoří významnou část této práce, je rozdělena do několika podkapitol. Vybrané texty jsou analyzovány na všech úrovních jazyka, včetně lexikální a textové roviny. Z výsledků vyplývá, že zpravodajský styl představuje svébytný styl, který lze charakterizovat pomocí řady jazykových prostředků. Zároveň lze konstatovat, že v rámci zpravodajského stylu existují značné rozdíly, což dokládá komparativní analýza žánru zpráva a reportáž.

Klíčová slova: funkční stylistika, stylistická analýza, zpravodajský styl, zpráva, reportáž

Resumé

Formålet med dette speciale er at kortlægge karakteristiske træk i dansk nyhedsjournalistisk sprog og sammenligne, hvordan nyhedsjournalistiske genrer – nyhedsartiklen og reportagen – adskiller sig fra hinanden. Specialet bygger på en sproglig-stilistisk tekstanalyse af en række nyhedsartikler, der omtaler samme emne, hvilket er en nødvendig forudsætning for en stilistisk analyse.

Før selve analysen beskæftiger jeg mig med specialets teoretiske ramme, hvor jeg beskriver den grundlæggende stilistiske terminologi baseret på funktionel stilistik. Jeg tager udgangspunkt i stilteorier repræsenteret af E. Minářová, M. Čechová, I. Ulbæk og N. E. Enkvist.

Efter den teoretiske del følger kapitlet, hvor jeg skriver om de kendetegnende træk ved nyhedsjournalistisk stil, som indførte E. Minářová, E. Grunwald og M. Meilby, der beskæftiger sig med journalistisk stil. Dernæst diskuteres bl.a. artiklens opbygning, de ofte brugte sammenhængsvirkemidler og journalisternes målgrupper.

I det næste kapitel præsenterer jeg forskellige tilgange til den stilistiske analyse. Jeg introducerer tre tekstlingvistiske analysemodeller af I. Ulbæk, K. G. Jørgensen og D. Crystal & D. Davy, der anvendes som udgangspunkt for den efterfølgende stilistiske analyse.

Analysen repræsenterer en væsentlig del af specialet. Den er videre inddelt i flere kapitler. De analyserede tekster undersøges på alle sprogniveauer, herunder det leksikalske og tekstuelle niveau.

Resultaterne har vist, at dansk nyhedsjournalistisk stil repræsenterer en samlet stil, som er kendetegnet ved fælles egenskaber. Desuden har analysen peget på, at der findes visse afvigelser i selve nyhedsjournalistisk stil, hvilket blev demonstreret ved sammenligning af to nyhedsjournalistiske genrer.

Nøgleord: funktionel stilistik, stilistisk analyse, nyhedsjournalistisk stil, nyhedsartikel, reportage

Abstract

The aim of this thesis is to outline the main features of the newspaper reporting style in Danish and to compare how newspaper reporting genres – news report and reportage – differ from each other. The study delivers a comprehensive stylistic analysis comparing several newspaper articles that deal with the same event.

The analysis is preceded by a theoretical discussion that focuses on determining stylistic terminology in respect to functional stylistics using the studies of E. Minářová, M. Čechová, I. Ulbæk and N. E. Enkvist.

The next chapter is concerned with the language of newspaper reporting as defined by E. Minářová, E. Grunwald a M. Meilby. This section outlines, among others, the structure of newspaper articles, the commonly employed communicative and cohesive means as well as newspaper's target group.

Subsequently, various approaches to stylistic analysis are presented. Three models by I. Ulbæk, K. G. Jørgensen and D. Crystal & D. Davy are described in detail and further developed in the stylistic analysis that follows.

The analysis which represents a significant part of the thesis is divided into several subchapters. The chosen texts are analysed on all levels of language, including the lexical and textual level.

The results have led to the conclusion that the language of newspaper reporting represents a distinctive style which can be characterized by various linguistic means. The study has also revealed that within the bound of the language of newspaper reporting exist certain differences, which has been demonstrated by comparative stylistic analysis of news report and reportage genre.

Keywords: functional stylistics, stylistic analysis, newspaper reporting style, news report, reportage

OBSAH

ÚVOD	1
1. ZAMĚŘENÍ A CÍL PRÁCE	2
1.1 Hypotéza	2
1.2 Metodologie	3
1.2.1 Teoretická východiska	4
2. TEORETICKÝ RÁMEC	5
2.1 Základní terminologie stylistiky	5
2.1.1 Objektivní a subjektivní stylové faktory	6
2.1.2 Výrazové prostředky stylově příznakové a nepříznakové	7
2.2 Funkční stylistika	8
2.2.1 Vztah mezi stylem, žánrem a funkcí	8
2.2.2 Postavení publicistického stylu mezi funkčními styly	9
2.3 Publicistický styl	10
2.3.1 Úvod do publicistického stylu	10
2.3.2 Přehled hlavních publicistických stylů	11
2.4 Zpravodajský styl	11
2.4.1 Kompoziční výstavba zpravodajských textů	12
2.4.2 Koherence a koheze	13
2.4.3 Titulky a další rámcové složky zpravodajských textů	13
2.4.4 Vizualní aspekt zpravodajských textů	14
2.4.5 Adresáti zpravodajské komunikace	15
2.5 Stylistická analýza	15
2.5.1 Srovnání výzkumných modelů	16
2.5.2 Model	17
2.5.3 Interpretace modelu	18
3. ANALÝZA	20
3.1 Základní složky analýzy	20
3.2 Metoda výzkumné práce	20
3.3 Zpráva – stylistická analýza	22
3.3.1 B.T.: Her dræbte de bin Laden	22
3.3.2 Ekstra Bladet: Skudt ned som en hund	32
3.3.3 Jyllands-Posten: USA's hårde hunde gjorde selv arbejdet	40
3.3.4 Politiken: Jagten på bin Laden endte i Granernes by	49
3.3.5 Berlingske: Osama bin Laden skudt efter lynangreb	59
3.4 Reportáž – stylistická analýza	67
3.4.1 B.T.: Hævnen	67
3.4.2 Ekstra Bladet: USA jubler	75
3.4.3 Jyllands-Posten: Jubel i Guds eget land	82
3.4.4 Politiken: Jubel i USA over terrorlederens død	91
3.4.5 Berlingske: Det forventelige drab	100
4. SHRUTÍ	110
ZÁVĚR	120

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	122
PŘÍLOHY	125